

Les malalties del cor - *La Marató de TV3 (2014)*

(Sona un mòbil: avís de missatge)

- Un missatge? Del senyor Esquelet?

- "La senyora Esquelet m'ha deixat. Estic molt trist."

- No pateixi, senyor Esquelet. On és? Ara vinc!

- Aiiii!

- Estic buscant algú que sàpiga molt de cors, perquè al meu amic l'hi han trencat. Coneixes algú que el pugui ajudar?

- Jo et puc ajudar; sóc cardiòloga.

- Ah, doncs molt bé. Explica'm què és un cor.

- Un cor és una bomba que permet moure la sang perquè arribi a qualsevol part del cos. Perquè arribi al cap, arribi a la panxa, arribi a les cames... I és com un pis de 4 habitacions, que són les aurícules i els ventricles.

- Un pis, 4 habitacions... I aquestes habitacions tenen portes o finestres per on entrar i sortir?

- Sí, tenen les vàlvules, que permeten –com aquí pots veure– que la sang passi cap endavant i no torni endarrere. I alhora, les parets són molt gruixudes i molt fortes... –és aquest múscul d'aquí– i permeten que faci molta força per poder bombar tota aquesta sang.

- Per tant, aquestes habitacions estan connectades. I, a més a més, hi arriba...? Com a casa, que per les canonades hi arriba l'aigua, hi ha alguna manera que hi arribin els fluids?

- Sí, tenim les artèries, que donen sang al propi cos, i alhora, les artèries més grans, que són com canonades, que fan que aquesta sang arribi a qualsevol part del cos.

- I al cor qui li diu que no pari de bategar? Perquè el cor no para... Tac-tac-tac. Com ho sap, ell?

- El cor és màgic. Té una pila que envia electricitat per uns fils elèctrics a cada un dels punts del cor perquè vagi bategant de la forma que toca.

- Uh, és espectacular! És *xulíssim*. Això és una màquina gairebé perfecta. No es deu espatllar mai.

- Bé, a mesura que passen els anys es pot anar espatllant, i a vegades, fins i tot, els nadons ja tenen el cor malament, perquè han nascut amb el cor malament i, per tant, hem de mirar de solucionar-ho. El que és més important és que l'hem de cuidar des del primer dia.

(Sona la cançó "Ser diferent", Acció)

Ser diferent de tota l'altra gent.

Aprendre a resistir

fins que arribi l'últim dia...

- Quan era petita, jo volia estar tot el dia a l'escola de ball. I ara, en comptes de fer unes 7-8 hores a la setmana, només en faig una.

I no vull deixar de somiar

que en un altre lloc potser surti el sol demà.

El sol brillarà per a tots igual, # brillarà per a tots igual.

Però això només podrà ser demà.

- El problema que tinc em ve derivat del pare.

- Sempre se'ns havia dit que aquesta malaltia es transmetia en el sexe masculí. Aleshores, en tenir dues filles, vam pensar que aquest mal l'havíem apartat.

Va ser molt dur. Negar-ho és impossible. Va ser molt, molt dur. El 2001 vaig tenir una crisi i la Júlia estava a la panxa de la meva dona. La Júlia tenia 5 mesos d'embaràs. I a mi em va dir el cardiòleg: "Joan, se t'ha acabat". I jo li vaig dir a la meva dona: "Jo vull veure néixer la Júlia, jo vull veure créixer la Mireia, que llavors tenia 7 anys...". I aquest ha sigut el meu repte.

- El primer dia de classe els vaig dir: "Tinc un problema de cor i sóc dislèctica. A mi, per una banda, em costa llegir... I pot ser que no faci tanta educació física com feu vosaltres".

- M'han posat un DI, un desfibril·lador intern. Només hi ha un camí a seguir, el trasplantament. Doncs benvingut sigui, quan sigui.

- A mi, per exemple, els companys que anaven amb mi a l'escola em pregunten, quan ens trobem pel carrer: "Com estàs, Júlia?". "Bé, molt bé." Però, per dintre, estic... fotuda, per dir-ho així.

- I ara jo tinc un altre repte, que és ajudar tant com pugui la meva filla.

- A mi m'agrada molt el tema de la música, la guitarra i cantar. Per desfogar-me, és una de les coses que faig.

Que tens un amic.

Tens un amic.

- Prefereixo viure el dia a dia. O sigui, si demà he de fer una cosa... primer és el que he de fer avui. Després ja serà demà.

Tens un amic.

Tens un amic.

En mi tens un amic.

- Un cor, com pot emmalaltir?

- Bé, un cor pot estar malament des del moment en què es forma. Si això és un cor normal amb les seves peces, pot ser que tingui peces de més... Pot ser que tingui peces de menys... O que les que té les tingui mal col·locades.

- Això dius que els passa als nadons? - Sí, fins i tot als fetus. - I els adults, quins problemes de cor podem tenir?

- Els adults poden tenir diversos problemes. El primer és que les canonades que li havien de portar sang s'obstrueixin. Si això és una canonada normal, es va acumulant greix a la paret de l'artèria, fins al punt que, de tant que n'hi ha, la sang ja no arriba perquè s'ha fet molt estreta.

- Aleshores, si nosaltres tenim les nostres artèries així, quin perill hi ha per al cor?

- Bàsicament, que no arriba sang al lloc on hauria d'arribar, i es produeix un infart. Com en aquest cas, que hi ha hagut un infart a la punta del cor.

- I al cor, què més li pot passar?

- Les mateixes vàlvules es poden degenerar, poden emmalaltir i fer que no obrin de la manera que haurien d'obrir, o que no tanquin de la manera que haurien de tancar.

- I en aquest sistema elèctric que m'has explicat abans, de connexions, també hi pot haver problemes, malalties?

- Sí, hi pot haver arítmies. El cor normal batega així... per aconseguir que la sang vagi sortint i vagi cap al cos. El que pot passar és que hi hagi taquicàrdies, per exemple, que es produeixen quan el cor batega molt ràpid i la sang no n'aconsegueix sortir.

- Com podem saber si tenim alguna malaltia al cor?

- Home, podem tenir alguns símptomes, com l'ofec o la falta d'aire. Podem notar que el cor ens va molt ràpid, les palpitations... i, fins i tot, mareig o pèrdua de coneixement. I quan es tracta d'un infart, un dolor fort en el pit que ens pressiona com una llosa i que ens pot posar en alerta que tenim un problema al cor.

- Portava jets privats. A la meua feina, em trucaven i en un temps determinat havia d'agafar l'avió. He fet gires de grups musicals. L'última que vaig fer va ser la de Guns N' Roses. La meua vida abans era estar viatjant contínuament sense saber a on. Sí, la trobo a faltar. Encara no m'hi he acostumat. Fa un any i mig. Sí, la trobo a faltar.

Quan estirava la maleta a l'aeroport, notava una tibada a l'espatlla que no sabia identificar què era. No vaig anar al metge fins que vaig passar una molt mala nit, per aquests mons, i... em vaig trobar ja molt malament i de la feina vaig passar directament a l'UCI. L'endemà em van fer el cateterisme i em van dir que m'havien d'operar, que estava tenint un infart... Estava tenint un infart.

Em quedava molt poc de vida si hagués aguantat així. Em van operar i em van fer un triple bypass. Després d'operar-me estava molt tranquil. El problema és quan veus la realitat i et plantejes si és possible que no recuperis la llicència. Que no torni a volar. Vaig començar a veure que no anava bé. Però no és que no anés bé l'operació; no anava bé el meu cap. I vaig agafar una depressió. Em van ajudar i me'n vaig sortir bé. Però va ser dur. Vaig tenir els meus moments de plorar molt i... d'afrontar una vida que no m'havia plantejat.

Una de les coses que he començat a fer ara és esport. Faig natació, faig bicicleta... I... és una part positiva de la nova vida.

("El meu radar", 4t 1a) L'hivern era fred i s'ha fet molt llarg.

Hi he guanyat que... estic molt més a casa. Puc estar amb la meua dona, els meus

fills...

No em sembla una idea gaire brillant

quedar-se dins d'aquest pou encastat.

Ara, si sona el telèfon... Abans de seguida estava contestant, o contestant un *e-mail*, o amb la Blackberry a sobre... I ara m'ho prenc amb calma. Si veig que no és urgent, no contesto, o ja contestaré quan sigui necessari. Abans no, abans ho volia fer tot al moment.

Deixa que el món sigui un lloc més clar.

Deixa que tothom et vegi brillant.

- Doctora, digui'm la veritat: el cor del meu amic té solució? Els cors malalts tenen solució?

- Sí, tenen solució. I a vegades se soluciona només amb medicació, amb pastilles, i a vegades cal fer cirurgies a cor obert. Hem d'obrir el pit per accedir al cor i poder solucionar el problema.

- Sense obrir hi ha alguna manera d'arribar fins al cor?

- Sí, per exemple, podem fer servir això, un catèter, que és com un espagueti gegant. El fem per l'engonal fins al cor, anem a buscar on hi ha el problema i ho podem solucionar des de fora.

- Oh! Es mou. - Exactament. Es mou.

- I amb el tema elèctric, que m'ha agradat molt allò de l'ampolla... Quan no funciona, també podem trobar-hi una solució?

- Sí, a vegades la pila deixa de funcionar, per la raó que sigui, i llavors podem implantar un marcapassos. El posem sota la pell, connectat amb uns cables, fins a dins el cor. I aconseguim que torni a funcionar.

- Això és un marcapassos per a cors gegants, enormes.

- Doncs no, és un desfibril·lador. Això és com un minihospital que porta un pacient a dins i, quan el cor perd el ritme, el torna a posar a lloc perquè continuï fent la seva feina.

- Ah, un desfibril·lador, que a les pel·lis surt una persona que fa...

- Més o menys, però diferent. Els desfibril·ladors externs, com aquest que tenim aquí, ens permeten actuar sobretot per evitar la mort sobtada. Com que cada minut compta perquè aquella persona pugui sobreviure, és molt important que tots sapiguem actuar. Per això existeixen els desfibril·ladors externs.

- Explica'ns com funciona.

- El desfibril·lador extern és una màquina que ens ajuda i que és molt senzilla. Porta unes pales, que estan posades aquí, i que si nosaltres seguim el dibuix, podem col·locar sobre el pit del pacient, sense roba, i la màquina analitza el ritme del pacient, si és que en té, i decideix desfibril·lar-lo perquè torni a funcionar. Però nosaltres no hi ha manera que li puguem fer mal, al pacient. Hem de col·locar les pales; res més. I, lògicament, hem d'avisar el 112 perquè vingui l'ambulància i el suport mèdic, que ens ajudarà. Però hem d'actuar de pressa, perquè cada minut compta per a la supervivència d'aquelles persones.

(CAS 3)

Vaig començar a jugar amb l'equip de Sant Vicenç de Montalt i hi vaig estar un parell d'anys. Jugàvem amb els amics, amb el meu germà... Amb la gent del poble. I després, al cap d'un parell d'anys, em va fitxar el Barça. Allà hi vaig estar 6 anys, en vaig marxar i vaig acabar a l'Espanyol.

(locutor) - El jugador de l'Espanyol B Víctor Álvarez passarà demà passat pel quiròfan, a l'Hospital Clínic de Barcelona, per tractar-se d'una lleu afecció cardíaca que li van detectar l'estiu passat. El defensa barceloní, de 20 anys...

(Testimoni) - Va ser una pretemporada, quan et fan les proves mèdiques... I era una prova que mai no m'havien fet, l'ecocardiograma. I allà ho van veure... Tenia una vàlvula bicúspide, que tenia com dues comportes que no tancaven bé i feien que la sang tornés al cor.

Des del primer moment, els doctors em van dir que era operable i que el risc, pel tipus d'operació que era, era baix. Al final van decidir que podia seguir jugant i que s'ho anirien estudiant i mirant durant aquell any.

Em van dir que possiblement era congènit i que s'ho havien de mirar el meu germà i el pare. El dia que em van dir que m'havia d'operar hi havia el meu pare, i ell estava més nerviós que jo. Però jo estava tranquil, perquè tampoc no hi veia... Jo volia seguir jugant i l'única manera de seguir jugant era operant-me. Així que no trobava cap altra sortida.

(periodista Imma Casares)

"Un derbi que Víctor Álvarez, operat ahir amb un èxit rotund de la vàlvula aòrtica del cor, lògicament es perdrà."

"El lateral, però, ho va encaixar amb humor."

(Metge) - Just acabava de despertar-se i el primer que va dir va ser "Em sembla que no arribo al diumenge".

- Per mi el més complicat va ser la recuperació. No pensava que fos tan dura.

No... No m'ho imaginava. En el meu cas, que havia de tornar a l'esforç físic, és tornar-hi a poc a poc. Primer a caminar, després a córrer molt a poc a poc... Va ser molt progressiu. I en aquells dos mesos posteriors a l'alta, anava agafant forma física...

(Casares)

-Tornar a jugar després de 6 mesos, després d'una operació de cor, de tot el que has passat... Què sents?

(Futbolista) - Res, estic molt feliç, molt content, per mi i sobretot per a l'equip, perquè...

- La sensació dels primers minuts era d'estar perdut. Després de 6 mesos... Va ser complicat. Recordo que li vaig dir a un company: "Estic mort dels nervis", de la tensió que tens abans del partit.

A mesura que passaven els minuts, em vaig anar relaxant, i vaig gaudir del moment que estava vivint, que era tornar a jugar i tornar a fer el que m'agrada.

Recordo que quan va morir Dani Jarque jo era a la Xina, amb un equip de futbol base, i ens ho van comunicar els entrenadors que teníem. Es va viure amb molt de sentiment dins del club... Va ser una

llàstima.

I, mira, se'l recorda com un ídol. Sí que m'han dit que hi ha gent a qui, després d'una operació, li canvia la manera de veure les coses. Però jo segueixo igual i segueixo sent el mateix d'abans.

- Doctora, hem vist que la ciència i la tecnologia ens poden ajudar, però nosaltres què hi podem fer?

- Podem fer coses molt senzilles: hem d'intentar cuidar-nos, menjar bé, fer esport, no fumar i, sobretot, ser molt feliços.

- Això m'agrada molt!

-Però que ningú obli que, per seguir avançant, és important la ciència, la tecnologia i la investigació.

- Sí.

- Així que, ja ho sabeu, el 14 de desembre, la Marató de TV3 està dedicada a les malalties del cor. La Marató diu molt de tu. Ningú hi pot faltar.

Si truques, la investigació respon.

("Ser diferent", Acció)

Ser diferent de tota l'altra gent.

Aprendre a resistir

fins que arribi l'últim dia.

Saber dir que no

al camí més fàcil,

avançar sense por,

de pressa, que s'acaba el temps.

La gent t'assenyala

en veure que vas vestit diferent.

Et prens el dia tot rient

i amb ben poca cosa estàs content.

Dispara, el ritme no para,

i amb aquesta melodia penso sempre on sóc ara,

i no vull deixar de somiar

que en un altre lloc potser surti el sol demà.

El sol brillarà per a tots igual,

brillarà per a tots igual.

Però això només podrà ser demà.

El sol brillarà per a tots igual,

brillarà per a tots igual,

però això només podrà ser demà.

Només podrà ser demà.